

Ayda Bir Çıkar.

MAYIS 1950 Nüshasıdır.

HALK DOKTORU

LOKMAN HEKİM

Tanesi her yerde 15 kuruş, Türkiye için 12 nüshası (2) liradır. Yabancı mem-
leketler için 12 adedi 10 şilingdir. Yeşil Kıbrıs için 12 adedi 6 şilingdir.
Muamele peşindir.

Nesriyatı Fîilen İdare Eden:

FATMA SABİHA LOKMANHEKİM

İdarehane: İst. Divanyolu No. 104

Sahip ve Başmuharriri:

HAFIZ CEMAL LOKMANHEKİM

Professeur agrégé Dr.

Fiati: 15 Kuruş

Her Hakkı Mahfuzdur

SAYI: 114

İÇİNDEKİLER:

- GEBELİK VE HAYATTA DEĞİŞİKLİK . . . . .
- MALİHÜLYA (MELÂNKOLİ) NEDİR? . . . . .
- YIYECEKLERİN FAYDALARI . . . . .
- YIYECEKLERİMİZİ VE SIHHATİMİZİ NASIL KORUMA-
LIYIZ? . . . . .
- HER TÜRLÜ YANIKLAR İÇİN GÜZEL VE KOLAY
TERTİPLER . . . . .
- ERKEN VE İHTİYAR BUNAKLIĞI NEDİR? HER İHTİYAR
BUNAR MI? . . . . .
- HASTALIKLARIN SEBEPLERİ . . . . .
- SAR'A NEDEN OLUR? . . . . .
- TEK ŞİRİNGA İLE FRENGİ TEDAVİSİ . . . . .

Gebelik ve hayatta değişiklik

Bir çok kadınlar bir muamma karşısındadırlar. Hayat değişikliğine bir işaret evvelâ gayri muntazam veya lekeli hayız görmektir, bu hal orta çağdaki kadınları şüpheye düşürür, kendi kendine acaba gebe miyim? der. Hayat değişikliği geçmiş veya geçmekte olan daha yaşlı bir kadın çok kereler şu soruyu sorar, hayız görmekten kesileli çok oldu, gebe kalmayacağıma emin olabilir miyim?

Bu soruya toptan cevap şudur: Umumî değilse de son görülen hayızdan bir sene sonra bile gebe kalmak mümkündür. Fakat son hayızı gördükten iki sene geçerse bir kadın gebe kalmayacağına emin olabilir.

Bir kadın yaşlandıkça yumur-

talığı da aynı derecede yaşlanır. Yumurta hücrelerinin yumurta vermesi bir dişi varlığın vücudundan bir mahsul vermesidir.

Bazı kadınların başına geldiği gibi hayız görmeden evvel gayri muntazam kan gelmesi belki de yumurta salıvermeyi takip etmez. Fakat yumurtalık muvakaaten tekrar yumurta hasıl etmesi ve yumurta yoluna yumurta yollaması ihtimali de vardır. Eğer böyle bir hal olursa kadın iki hafta içinde hayız görür, görmezse muhakkak gebedir.

Hayızdan kesildim artık gebe kalmam deyip de ansızın hakikaten gebe olduklarını anlayan bazı kadınların durumunu izah eder.

Malihülya (Melânkoli) nedir ?

İrsiyet payının en çok yer aldığı akıl hastalıklarından biri de malihülyadır. Bilbassa kadımlarda erkeklere nazaran daha fazla görülür. Böyle bir hastalığa müp-

telâ olan bir hastayı insan daha ilk görüşünde tanır. Gamli kedreli bir yüz, dalgın bakışlar ve kuru soluk bir çehre. Melankolik bir insanın bütün hareketle-

rinde bir ağırlık vardır. Müthiş denecek bir miskinlik içindedir. Yerinden bile kıvıldamak istemez. Çünkü artık canından bezmiştir. O ne yapsa beyhudedir. Kendisini çok kötü bir insan olarak kabul eder. Herkes iyidir, dünyada bütün insanlar iyilik yapmaktadırlar. Ama kendisi ise son derece kötü bir insandır. Bir iyilikte bulunmak bir hayır işlemek bu gibi şeyler onun elinden gelmez. Neye ben bu kadar kötü bir insanım ben ne yaptım ki diye Allaha yalvarır durur. Konuşması gayet ağırdır ve gayet az konuşur. Düşüncesi kıt ve sakattır. Hep kötü şeyler düşünür. En bellibaşlı düşünmesi bir fırsatını bulup da hayatına son vermektir. Öyle ya. Ne de olsa kendisi dünyanın en kötü ve en işe yaramaz bir adamdır. Böyle yaşamaktansa ölmeyi tercih eder. Ölüm onun için en kuratıcı bir yoldur.

İşte malihülyalı bir hastanın ruh haleti bunlardan ibarettir. Biz böyle insanlara gündelik ha-

yatımızda sık sık rastlarız. Bu hastalık seyredişi itibariyle insana pek üzücü bir manzara arz etmez. Çünkü artık canından bezmiştir. O ne yapsa beyhudedir. Kendisini çok kötü bir insan olarak kabul eder. Herkes iyidir, dünyada bütün insanlar iyilik yapmaktadırlar. Ama kendisi ise son derece kötü bir insandır. Bir iyilikte bulunmak bir hayır işlemek bu gibi şeyler onun elinden gelmez. Neye ben bu kadar kötü bir insanım ben ne yaptım ki diye Allaha yalvarır durur. Konuşması gayet ağırdır ve gayet az konuşur. Düşüncesi kıt ve sakattır. Hep kötü şeyler düşünür. En bellibaşlı düşünmesi bir fırsatını bulup da hayatına son vermektir. Öyle ya. Ne de olsa kendisi dünyanın en kötü ve en işe yaramaz bir adamdır. Böyle yaşamaktansa ölmeyi tercih eder. Ölüm onun için en kuratıcı bir yoldur.

İnsanın kendi hayatına kendi elile son vermesi ne kadar korkunç bir şey. Bu hastalara karşı yapılacak en mühim tedavi şekli onları mümkün merteye teskin etmektir. Bunun için ılık su banyosu çok iyi ve şifa vericidir. Günde bir iki defa yapılan ılık su banyolarından sonra hastalar ekseriya bir ferahlık hissederek. Sıcak veya soğuk banyolar bunlara hiç iyi gelmez. Geceleri uyuymayan hastalara uyku ilâçları verilir. İntihara mani olmak için hasta hiç bir zaman evde yalnız bırakılmaz. Hattı harekârı daimî surette aile efradı tarafından takip edilmelidir.

Son senelerde melankoli tedavilerinde elektrik tedavisine büyük bir yer verilmektedir. Elek-

PERTEV ŞURUBU

Zayıflığa, kansızlığa, kuvvetsizliğe, hastalıktan yeni kalkanlara, suüstimalde bulunanlara çok faydalıdır.

troşok tedavisi adını alan bu tedaviden gaye hastanın dimağ hücrelerindeki muvazenesizliği düzeltmekten ibarettir. Keza damar için yapılan kardiazol tedavilerinden de çok istifade edil-

Yiyeceklerin faydaları :

Acaba her yiyecek, vücudu - muzun hangi aksamına daha çok faydalıdır ve ne maksatla vücutta sarfolunur? İşte şimdi bunu inceliyelim :

Süt ve Peynir: Kemiklerin, dişlerin ve sinirlerin muhtaç olduğu kalsiyumu verir. Adalelerin çalışmasını tanzim eder. Keza sütte madeni maddeler ve vitaminler de mevcuttur.

Patates ve diğer sebzeler: Bunlardaki A vitamini, gözlerinizi, deriyi korur ve hastalıklara karşı sağlamlık verir. Keza kan için lâzım olan demir, bunlarda vardır. Ayrıca sert kısımları, muntazam ve normal defî hacet yapmaya sebep olur.

Domates ve meyvelerde de; sebzelerdeki gibi Vitamin (C Vitamini) ve defî hacet için iyi sert kısımlar vardır.

mektedir. Bütün bu tedavilerle hastalar oldukça kısa bir zamanda şifa bulur. En büyük dikkat hastanın hareketlerine tevcih edilmelidir. Çünkü hasta her an intihara teşebbüs edebilir.

Yumurta ve her cins ette proteinler vardır ki; protein çocukların büyümesi ve büyüklerin dokularının (yıpranan dokularının) tamirine yarar. Kan yapması için lâzım olan demir bunlarda da vardır. İyi hazım ve umumi olarak sıhhati korumak için lâzım olan Vitaminler, proteinlerde de vardır.

Ekmek, her çeşit yağlar ve şekerleri ele alacak olursak, bunlar; enerji için lâzım olan kaloriyi temin eder. Keza vücuda muhakkak lâzım demir ve kalsiyum vitamin (şekerde yok!) bunlarda vardır.

Küçüklerin tam olarak büyü- yüp gelişmesi için lâzım olan A ve D vitaminlerini ise, balık yağlarında bulabiliriz. Her çocuk, her gün bir iki kaşık balık yağı içmelidir.

Yiyeceklerimizi ve sıhhatimizi nasıl korumalıyız?

Sıhhatin ve yiyeceğin korunmaları arasında, fark varsa da yiyeceğin sıhhatle (veya sıhhatin yiyecekle) pek büyük bir alakası vardır; bozuk yiyecekler insanı zehirleyip öldürebileceği gibi, iyi yiyecekler yemekle de veyrem gibi tehlikeli afetlerden korunmuş oluruz. Şimdi ilkin yiyeceklerimizi sonra da sıhhatimizi nasıl koruyabileceğimizi görelim:

Evde yiyeceklerin korunması. na sarfedeceğimiz dikkat hiç olmazsa pazarda iyi bir yiyecek seçimi kadar ehemmiyetlidir;

1 — Sebzeleri mümkün olduğu kadar pişme zamanına yakın bir vakitte tedarik ediniz; yani meselâ bu gün sebze alıp onu 2 gün sonra pişirmeyiniz.

2 — Sebzelerin içindeki madeni maddeleri, vitaminleri ve sair besleyici maddeleri koruyabilmek için onları çok sıkı ve iyice kapanmış kaplardaki kaynar suya atınız (kaynatınız)

3 — Marul ve kereviz gibi çiğ yiyecek sebzeleri iyice yıkadıktan sonra sularını süzünüz ve onları serin bir yerde muhafaza

ediniz. Bütün sebzeler serin yerde daha iyi muhafaza edilir.

4 — Çilek gibi küçük meyveler yıkanmadan önce serin bir yerde (varsa bu z dolabında) muhafaza edilmeli ve ancak sofraya gelmezden biraz evvel yıkanıp hemen sofraya getirilmeli.

5 — Etleri (ne cins olursa olsun) orta sıcaklıkta pişiriniz ki yumuşaklığını muhafaza etsin ve bozulmasın.

6 — Yumurtaları buz dolabında veya serin bir yerde saklayınız, hiç bir zaman yumurtalar saklanmazdan önce yıkanmamalı ve ancak pişirileceği zaman yıkanmalı.

7 — Hububat, kuru sebzeler ve un gibi kuru yiyecekleri iyice kapatılmış kaplarda muhafaza ediniz. Böyle yapmakla onları toz toprak ve sair muzır şeylerden korumuş olursunuz.

Şimdi bunları gördükten sonra sıhhatin korunmasına gelelim;

İnsan sağlığının kıymetini bilmeli ve hasta olmamağa çalışmalı, çünkü hastalıktan korunmak hastalığa tutulup da tedavi ol-

maktan daha iyidir. Şimdi sıhhatimizi korumağa ve ömrümüzü uzatmağa yardım edecek bir kaç sağlık şartını sayalım:

1 — Kâfi miktarda (ne fazla ne de az) uyuyunuz ve istirahat ediniz. Bunların (uyku ve istirahatın) azı adamı yıprattığı gibi çoğu da iyi değildir ve insanı tenbel eder.

2 — Evvelâ sıhhat sonra çalışma ve ondan sonra eğlenme gelir. Binaenaleyh fazla çalışma ve ya eğlenme uğruna gece uykusunu feda etmek hiç de doğru bir şey değildir.

3 — Her gün muntazaman defihacete çıkınız. Böyle yapmazsanız bu maddeler vücudu tedricen zehirler.

4 — Her gün mutlaka ev dışında egzersiz yapınız. Günde hiç olmazsa yarım saat kadar ol-

sun evinize en yakın kırdada dolaşınız. Mümkünse el, kol ve bacak hareketleri (idman) yapınız.

5 — Her gün vaktinizin pek az bir kısmını olsun, en çok sevdiğiniz, en çok hoşunuza giden bir şeye veriniz. Meselâ bir kısmı çiçeklerle bir kısmı keman çalmakla, bir kısmı pul koleksiyonu yapmakla bir kısmı resim çizmekle uğraşır. Siz de böyle sırf zevkiniz için yaptığınız işlerle uğraşınız.

6 — Periodik olarak bir doktora ve bir diş tabibine (her ikisine de) muayene olunuz. Çünkü belki sizin farkına varmadığınız ve ehemmiyet vermediğiniz bir hastalık günün birinde ansızın vahamet kesbeder ve siz de geçmiş bulunursunuz. Daima son pişmanlık fayda vermez!

Her türlü yanıklar için güzel ve kolay tertipler

Ateş yanığına, sıcak ve kaynar sudan haşlanmaya karşı hiç durmayıp hemen şu tertipleri tatbik etmeliyiz.

1 — Bir miktar sirkeye kına-

karıştırıp üzerine sürmelidir, ağrısını keser ve kabarmasına mani olur.

2 — Yanıklar üzerine bal sürmek çok fayda verir. Ağrısını ve

ateşini giderir, çabuk iyi eder.

3 — İnek sütünü iyice pişirip soğuduktan sonra yanan yeri içine batırıp bir müddet durmalıdır. Yahut birgün parça pamuk ve-

ya bir tülbendi bu süde batırıp yanık yerin üzerine koymalıdır.

4 — Temiz zeytinyağı veya hut (vazelin) sürmelidir.

Erken ve ihtiyar bunaklığı nedir, her ihtiyar bunar mı?

İhtiyar bunaklığına tıp lisanında Demence Senile denir. Önce şunu söylemek icabeder ki her insan muayyen bir yaşayış devresinden sonra ihtiyarlar. Hayatta hiç bir şey daimî değildir. Her şey gelip geçicidir. İnsan ömrü de öyle. Bazı kimseler seksen, hattâ yüz yaşına kadar yaşarlar da, gene bunamazlar. Bazı kimseler de pek genç yaşta bunayverirler. Buna da erken bunama denir.

İhtiyarlık bunaklık demek değildir. Bunaklık başbaşa bir hastalıktır. İhtiyarlık bunaklığının en mühim arazlarından başlıcası unutkanlıktır. Bilhassa öğrendiği yeni şeyleri derhal unuttur. Yeni şeyleri unutmamasına rağmen maziye yani eski hatıralarını kelimesi kelimesine hatırlar. İşte bu hal, bunamanın en mühim a-

razıdır. İhtiyar bunaklığının en mühim vasıflarından biri de egoizmdir. Kendinden başkasını düşünmez. Nasılsa artık öleceğim der. Onun için canının kıymetini çok bilir. Müthiş cimri olurlar. Kimseye hayır etmek istemezler. Fukaraya beş kuruş vermekten bile çekinirler. Yenilikten korkarlar. Eskiye karşı büyük bir bağlılıkları vardır. Bunamanın en mühim vasıflarından biri de gevezeliktir. İhtiyar bunaklara bir şey sorulunca saatlerce anlatmaktan zevk duyarlar. Kuvvetinin takatinin tükendiğini düşünmeden biteviye konuşurlar. Cinsiyet duygularında da anormallikler görülür. Küçük küçük çocuklara karşı şehvet hissi duyarlar. Kendi karısına ve evlâtlarına karşı sevgileri azalır.

İşte bu arazlarla kendini gös-

teren ihtiyar bunaklığı neden olur? Çalışan bir makine zamanla yıpranır artık iş göremez olur. Vücut ve bilhassa dimağda tıpkı bir makine gibidir. Bütün hayat boyunca vücut ve dimağ çalışır çalışır yorulur, yıpranır. Dimağ hücreleri atrefiye olur, yani dumura uğrar. Dimağ hücreleri dumura uğrayınca düşünce eski zindeliğini kaybeder.

Bu söylediğimiz ihtiyarlık bunamasından başka bir de erken bunama vardır ki gençlerde ve bilhassa yirmi ile otuzbeş yaşları arasında görülür. Erken bunama ya tıp lisanında şizofreni denir ve çok korkunç bir hastalıktır. Düşünün bir keré. Genç bir adam bir çocuk gibi bile düşünemez olursa bundan daha feci bir şey olur mu? Erken bunamada görülen arazlar nelerdir? Hasta bütün zekâ kudretini ve hafızasını kaybeder. Telkine gayet mü-

saittirler. Elimizi uzatırsak hemen o da uzatır. Bir kelime söylersek hemen onu tekrarlar. Konuşmaları abur cubur konuşmadır. Söylediği sözler cümle halinde bir mana ifade etmez. Ona bir sual soracak olursak sualimize göre cevap vermez. Meselâ adın ne dersek dişim ağrıyor, der. Kaç yaşındasın desek canım tavuk istiyor, der. Hareketleri çok yeknesaktır. Hapishanelerde mahkûmların yaptıkları gibi bir aşağı bir yukarı yürüyüp dururlar. Bazıları da bir köşeye büzülür ve aldığı vaziyeti uzun zaman muhafaza eder. Bunları bu durumlarından ayırmak çok güçtür. Koluna ve bacağına hangi biçimi versek o biçimi alırlar. Erken bunama tedavisi çok zor bir hastalıktır. Fakat son senelerde yapılan insülin şokları çok iyi neticeler vermektedir. Keza elektro şok ve kardiazol şokları da çok iyi gelmektedir.

Hastalıkların sebepleri

Hiç hasta oldun mu? Bir hastalığa yakalandın mı? Zannedirim bir hastalığa tutuldun, çün-

kü herkes az çok şu veya bu zamanda bir hastalığa yakalanmıştır. Hastalığın bulunduğu yer

de saadet olamaz. Hasta olduğun zaman bedbahtsın, zavallısın; çünkü vücudunda sıcaklık, başında ağrı var. Bütün vücudunda her tarafında sızı hissedersin. İşlemek çalışmak istemezsin. Oynamak istemezsin. İştihan kesilir, yemek yemek istemezsin. Yataktan çıkmazsın, demek bahtiyar değilsin. Bütün arzunu yakalandığın hastalıktan kurtulmak afiyete kavuşmak ve böylece oynamak, neşelenmek ve gezmektir.

Bizi hasta eden nedir? Acaba hastalığın sebebi ne olabilir? Her tarafta hastalık tohumları vardır, bunlar o kadar küçüktür ki onları göremezsin. Onlar çiçek tohumları gibidir. Ancak çok küçüktürler. Bu tohumlar her yerde havada, suda, ellerimizde, elbiselerimizde, her yerde vardır, bulunur. Onlar o kadar küçüktür ki bir iğne ucuna binlercesi oturabilir.

Hastalık tohumlarını nasıl görebiliriz. Mademki onlar o ka-

dar küçüktür, havada, suda, bir iğne ucunda binlercesinin bulunduğu nasıl anlayabiliriz? Evet biz onları çıplak gözle göremeyiz. Ancak mikroskop denilen bir âletle görebiliriz. Mikro: küçük, Skop: gör demektir. Mikroskop: küçüğü görür demektir. Bir iğnenin ucunu çıplak gözle görmek zordur. Ancak mikroskop ile bakarsak, bir kurşun kalem ucu kadar büyük görürüz.

Mikroskop ile bir damla kirli suya bakarsanız binlerce hastalık tohumu görürsünüz. İşte onun içindir ki doktorlar analar, babalar kirli bulanık su içmenize müsaade etmez, size darılır, sizi meneder. Çünkü böyle bir suyu içerseniz hasta olur ana ve baba da neşesini kaybeder, bedbaht olur. Bir damla dere suyunu mikroskop altına koyarak incelerseniz birbirine benzemeyen çeşit çeşit tohumlar görürsünüz. İşte bunların her biri başka başka hastalıkları getiren hastalık tohumlarıdır.

Sar'a neden olur ?

Çok defa caddede veya sokakta bazı tuhaf hadiselerle karşılaşırız. Meselâ adamın biri yolda

sakin sakın yürürken bir de bahtı karşınız pat diye düşüverir. Bütün vücudu kaskatı kesilir. Ağ-

zından köpüklü salyalar akmaya başlar. İşte bu hal büyük sara nöbetidir.

Sar'a neden olur? Öyle ya. Bu kadar haşın ve korkunç bir sahneyi ortaya koyan bu hastalığın acaba sebebi nedir? Her şeyden önce sar'a iki şekilde olur. Yani ya doğuştan olur yahut da sonradan kazanılır. Doğuştan olan saraya tıp lisamında Genuine sara denir. Bu çeşit sar'ada irsiyetin rolü büyüktür. Keza doğum esnasındaki tromalarda bu çeşit sar'ada oldukça mühim bir rol oynar. Sonradan olan sar'aya ise semptomatik sar'a denir. Bu çeşit sempomatik sar'anın sebepleri çok muhtelifdir. Beyindeki ular apsel kanamalar kafa üzerine olan tromalar yani darbeler neticesi bu çeşit sar'a vukua gelir.

Sar'a kendini bir takım hamlelerle gösterir. Bu hamleler başlıca üç türdür. Büyük hamle (Grand mal) küçük hamle (Petit mal) ve bir de muadil sar'a dediğimiz (Ekivalan sar'ası)dır.

Sar'a için en karakteristik olanı büyük hamledir. Şimdi büyük hamle nasıl olur, bunu görelim. Hastada önce bir takım değişiklikler nazarı dikkati çeker. Büyük bir sıkıntı duyar, esner. Midesinin sulandığından, başının döndüğünden şikâyet eder. Bunlar başlangıç arazlarıdır. Bundan sonra hasta büyük bir çığlık koparır. Buna Cri epileptik denir. Eğer nöbet gece yatarken gelmişse çığıktan sonra yatağında kaskatı kesilir. Eğer şayet sokakta yürürken gelirse hasta damdan düşercesine olduğu yere düşer ve kaskatı kesilir. Ağzından köpüklü salyalar akmaya başlar. Büyük ve küçük aptestlerini altına kaçıtır. Vaziyet çok korkunçtur. Hasta şuurunu tamamen kaybetmiş bir vaziyettedir. Bu hal tahminen bir kaç dakika devam ettikten sonra kollarda ve bacaklarda bir takım çekilme ve kasılmalar görülür ve nihayet hasta horultulu bir uyku devresine girer. Uyku devresi de sona erince hasta yavaş yavaş

S A Ğ L A M I Ş

Bu mecmuayı muntazam almak için, (2) lira gönderip, abone olmaktır, altı aylığı: 125 kuruştur. Afiyetin aboneliği: 2,5 liradır.

İstanbul, Divanyolu No. 104

açılmaya başlar. Hiç bir şeyin farkında değildir. Yüzünün rengi solgun ve bakışları korkunçtur. Nöbetten sonra bu hastalar çok defa tehlikeli olurlar. Vururlar kırarlar hatta cinayet bile işlerler. Bütün sara nöbetleri bu şekilde büyük hamle ile başlar. Bazan küçük hamleler görülür. Meselâ hasta yolda yürürken hemen düşer. Ama düşmesiyle kalkması bir olur. Keza yazı yazan bir adam bir de bakarsınız farkında olmadan kalemini elinden düşürür. İşte hep

bunlar küçük hamle örnekleridir.

Saralı kimseler tipik simaları ile cemiyet hayatında tanınan kimselerdir. Esmer ve sarı benizli yüzleriyle sevinimsiz kimselerdir. Seciyeleri çok bozuktur. Müthiş egoist olurlar. Çok çabuk kızarlar ve geçimsizdirler.

Bu gün saranın iki çeşit tedavisi mevcuttur. Birisi ilâçla tedavi diğeri de cerrahi tedavidir. Sar'ada kullanılan ilâçlar müsekin ilâçlardır. Bunlar bromürler lüminal klöral ve epanüdin gibi ilâçlardır.

Tek şiringa ile Frengi tedavisi

(Baştarafı geçen sayıda)

Hükümetten istendiğinde alınan cevap şu idi: "Bu az bulunur ilâcı frengi için kullanılmaktan vazgeçin, muvaffak olup olmayacağınızı dahi bilmiyorsunuz." Dr. Mahoney, tecrübe etmeden bir şey anlaşılamayacağı iddiasında bulunmuşsa da, penisilin frengililer için değil, yaralılar için olduğu cevabını alınca, kendi laboratuvarında penisilin yapmağa koyuldu. Bakteriologu Dr. J. D. Thayep ile

Kimyageri Dr. Stacey Howell'i bu işe memur etti. Fakat tecrübelere yetecek kadar penisilin çıkarılamıyordu. Tam bu sırada Amerikanın baş cerrahisi ve zührevi hastalıklara lüzum gelen ehemmiyetin verilmesine Amerika'yı inandıran adam Dr. Thomas Parran, Mahoney'in müşkülâtından haberdar edildi.

Parran hemen 250.000 dolar kıymetinde 5.000.000 ünite penisilin laboratuvara gönderilmesini mümkün kıldı. Geceli

gündüzlü ve her dört saatte bir genç sahil muhafızına 25.000 ünite penisilin verildi. 8 saat sonra mikropların adetlerinin dörtte birine indikleri görüldü. 12 saat sonra da tamamen yok edilmişlerdi. Doktorlar gözlerine inanamıyorlardı. Bir tanesi, meselenin içinde bir hilkat acı-besi olduğunu bile söyleyecek kadar ileri gitti ve neticede birizenci, biri Çinli ve diğeri de beyaz ırktan üç hasta daha tecrübe için seçildi.

1943 Birinciteşrininde Dr. Mahoney, kalabalık bir doktor ve hastabakıcı kütlesi önünde, mutlu neticeyi veriyordu. Alkış içinde ilân etti ki, son dört hasta üzerinde yapılan tecrübeler neticesinde, ilk 16 saatten sonra hasta üzerinde bir tek frengi mikrobu müşahade edilemiyordu.

Bu neticeyi almak kolay oldu. Tecrübe anlarında doktorları korkutacak dramatik neticeler zuhur etti. Bu işle uğraşmakta olan her doktorun yegâne korkusu; bu yeni ilâca karşı koyabilecek mikrop cinsinin türeyebileceği idi. Belsoğukluğunun kısa bir zamanda sulfamite na-

sıl karşı koyduğunu unutmamışlardı. Mahoney'e göre, ilk penisilin tedavisinde muvaffakiyetsizliğin derecesi % 20 idi. Gerçi tıpta hiç bir şey % 100 muvaffak olamazsa da, belsoğukluğu tedavi edilemeyenlerin de derecesi % 20 idi. Neticede sulfamiti muvaffakiyetsizliğe uğratan da bu adet olmuştu.

Eğer doktorların frengililere

İst. EMNİYET SANDIĞI

19 Haziran 1950 tarihinde yapılacak çekişme ait tasarruf hesapları ikramiye plânı

1 adet 10.000 liralık	10.000
1 adet 2.500 liralık	2.500
4 adet 1.000 liralık	4.000
4 adet 500 liralık	2.000
5 adet 200 liralık	1.000
20 adet 100 liralık	2.000
70 adet 50 liralık	3.500

150 adet 25.000

18 Mayıs 1950 akşamına kadar en az 50 lira yatıranlar ve keşide tarihinde de hesaplarında en az bu kadar parası bulunanlar bu çekilişten faydalanırlar. Hesaplarında daha fazla parası bulunanlar fazla kur'a numarası alırlar.

sordukları çeşitli sualler olmasaydı, penisilin muvaffakiyeti hiçe inebilirdi. Her hasta dikkatli bir imtihandan geçirilmekte idi. Hastalığın nereden geldiği iyice anlaşılırmaktaydı. Bu soruşturmalar neticesinde ortaya yeni bir tabir çıktı: "Pin Pon frengisi", "Ping Pong Sypfilis". Bazan bir hastanın tedavi edildikten bir kaç hafta sonra geriye geldiğinde yeniden frengiye tutulmuş olduğu görüldü. Hemen anlaşıldı ki, tedavi edilmeden temas etmekte olduğu ve karısı olan bir başka şahsa verdiği hastalık, tekrar kendisine avdet etmişti.

Penisilin kuvvetlidir, fakat hastanın kanında dolaşan spiroketleri anı olarak öldüremez. Bunun için, en mühim mesele, ilâcı hastanın kanında uzun zaman tutabilmektir. İlk penisilin dozları suda hazırlanmışlardı. Bostonlu Dr. Chestep Keeper, suda hazırlanan penisilin kanında sadece bir ile üç saat kalabildiğini anladı. Bu müddet, i-

lâcin vücudun her tarafına yayılmasına kâfi gelmediğinden, hastaya her iki saatte bir şiringa yapılması icap ediyordu. Bu, çabuk bir tedavi usulü değildi.

Dr. Mahoney, mesele ile alâkadar olan bütün doktorlara, kanda 72 ile 96 saat kalabilecek penisiline ihtiyacı olduğunu yazdı. Amerikanın her tarafında işe girildi. Walter Reed askeri hastahanesi doktoru M. J. Romansky, penisilini fıstık yağı ile balmumu karıştırarak prepare etti. Tecrübeler, bu mahlûnun kanda 7 ile 10 saat kalabileceğini isbat etti. Bu bir tekâmül olmakla beraber, istenen netice değildi.

Daha sonra Prokain Penisilin bulundu. Bunu kimin keşfettiği hâlâ belli olmamıştır. Bir iddiaya göre, hastalar penisilin şiringasının acıtıcı olduğunu şikâyet edince, doktorlar şiringaya mevzii uyuşturucu bir madde olan Prokain kattılar; mahlûta böylece bulunmuş oldu. Bir müddet sonra bazı doktor-

RADYOSEPTİL KOMPRİMELERİ

Boğaz, gırtlak ve belsoğukluğuna, kan cıpanlarına ve iltihalden, nezleden, gripten ileri gelen ateşe, kulak akıntısına karşı çok tesirli ilâçtır.

lar, bunun saf olmadığını ve bazan tüpün dibinde tortu belirdiğini iddia edince, lâboratuvarlardan birisi, Prokain Penisilini tetkike koyuldu. Bu tetkik neticesinde penisilinle prokainde, diğer eriyici maddelere nisbeten çok daha yavaş eriyen bir tuzun mevcudiyeti keşfolundu. Kanda 24 saat durabilecek bir preparat verildi. Biraz daha iyi olan bu seferki buluş, hâlâ frengiye kat'î darbeyi vurabilecek kuvvette değildi.

Araştırmacılar, harp esnasında donanmanın ayak emersiyonu (Emersion foot) denilen ve uzun zaman tuzlu suya maruz kalmaktan mütevellit tehlikeli ve ağrılı bir durumla karakterize edilen bir hastalığı önlemek üzere, kazazede gemicilerin ayaklarına tatbik edilecek su çekici bir ilâç aradığını hatırladılar. O zaman bu deva, alüminyum monasterattan çıkarılmıştı.

Bristol lâboratuvarı kimyageri Frank F. Burckwalter, penisilin kristallerini ihata edip, onların vücutta daha yavaş erimesini temin edecek zehirsiz bir madde ararken, alüminyum monasteratı da denedi. Onu yağ

ve penisilin prokain ile prepare etti. Neticede vücutta 4 gün kalabilecek penisilin bulunmuştu. Bu aranan ilâçtı. Yağ ve alüminyum monasterat, Mahoney ve arkadaşlarının muvaffakiyetten emin olarak kullanacakları ilâç oldu.

Newyorkun Belün Hastahanesinde, Dr. Evan Thomas, Charles Rein ve D. K. Kitchen "Tek şiringa" usulünü diğer 41 hasta üzerinde denediler. Muvaffakiyet aynı idi. Hattâ birden fazla şiringa yapıldığı takdirde, hastanın en çaresiz derecesinde bile iyileşebileceği anlaşıldı. Fakat hastalığın vücut üzerindeki tahribatı telâfi edilemiyor.

20 sene evvel Mahoney'in işe başladığı iki odalı küçük lâboratuvar, bu gün bahriye hastahanesinin hepsini işgal etmiştir. Mahoney, son olarak "Sihirli kurşun" tedavisinin pek iyi olduğunu, fakat daha emin olmak için, bir çok hastalar üzerinde yeniden denenmesi lâzım geldiğini söylemiştir. Bu yüzden, frengililerin "Tek şiringa" usulü ile tedavisi daha bir zaman gecikecektir. Buna rağmen, arsenikten çok daha basit ve seri

olan penisilin tedavisinden faydalanmakta devam edebilirler.

Her yeni ilâç, muvaffak olduktan sonra, onu tatbikat sahasına koymak meselesi kalır. Amerika Sıhhiye Bakanlığı, şimdi mühim bir öğretim vazifesi ile karşı karşıyadır. Halkın, kan tahliline ihtiyaç olduğunu ve frenginin teşhis edilemeden tedavi edilemeyeceğini anlaması lâzımdır. Penisilin'in fevkalâde

tekâmülüne rağmen, geçen sene Amerikada 372.167 belsoğukluğu ve 353.394 frengi vak'ası kaydolunmuştur.

Mahoney, hâlâ çalışmaktadır. Şimdi de antibistik lâboratuvarına kapanmış, gübre küfü ile yeni tecrübeler yapmakta ve kanser, influenza, verem gibi tıbbî meselelerin hallini mümkün kılmaya çalışmaktadır.

Ademi iktidar - Bel gevşekliği ve erkeklik kudretinin azalması. Cinsiyet kuvvet ilâçları ve kudret devaları

UÇUNCU KİTABI DA ÇIKTI

Lokman Hekimin yeni bir şaheseridir. Gençleri nurlandırır, kuvvetlendirir. Orta yaşlıları ayaklandırır. İhtiyarları canlandırır. İstanbulda fiyatı: (75), taşraya (100) kuruştur.

YOKİSTRİN

Hem ampulleri, iğneleri ve hem de drajeleri yani şekerlemeleri vardır. Sinir zayıflığından, hormon eksikliğinden, ruh bozukluğundan ve çeşitli suiistimallerden ötürü bel gevşekliğine, ademi iktidara uğrayan erkekler için çok kuvvetli tesirler ve şifalar verdiğini bir çok hastalarımın tecrübe ettim.

LOKMAN HEKİM

STERANDRYL

Aybaşı âdetlerini geç gören kızlara vaktinde akılbalığı olmayan çocuklara, meme kanserine, kadınların aybaşı kesimindeki fenalıklara, prostat büyüklüğüne, ruh bozukluklarından, sinir zayıflığından ve (hormon) eksikliğinden ileri gelmiş ademi iktidara, bel gevşekliğine çok fayda verdiğini defalarca dedim.

LOKMAN HEKİM

PÜRİNOL

Böbreklerde, karaciğerde, safra kesesinde husule gelen iltihaplara, ufunetlere, nezlelere karşı en mükemmel bir ilâçtır. Karaciğerin ve böbreklerin kumlarını ve taşıklarını çabucak eritir, sancılarını dindirir.

Kana giren birçok mikropları dışarı atar. Bir bardak suya bir tatlı kaşığı koyunca, gazoz gibi köpürür, kolaylıkla içilir.

Yeni Lâboratuar

Eczacı - Kimyager

HULKİ İSMAİL GÖKNAR

İstanbul

KALSIYUM İ. E. ŞURUBU

Kemik hastalıklı çocuklara, sık sık öksürenlere, ağır keyifsizlikten yeni kalkanlara, kuvvetsiz olanlara, (suiistimal) den ötürü zayıf düşenlere bu şurup çok tesir eder.

VI — D. KALSIYUM

En kuvvetli vitamin ve fosfatlarla yapılmış kalsiyum ilâçtır. Vereme doğru gidenlere, zayıflara, sık sık öksürük olanlara, sinirli lere, zatülcenp geçirenlere mahsus tablet halinde bir devadır.